

VJERONAUK U NOVOZAGREBAČKOJ OSNOVNOJ ŠKOLI VEČESLAVA HOLJEVCA

MARIJA ZAVACKI

Osnovna škola Većeslava Holjevca
Siget 23
10020 ZAGREB

Pregledni članak
UDK 268:373.3](497.5 Zagreb)

U našu školu, OŠ Većeslava Holjevca, vjeronauk je uveden odlukom Ministarstva prosvjete i športa šk. god. 1991./92. kao izborni odgojni predmet. Naknadnim odlukama istog ministarstva vjeronauk i nadalje ima mjesto izbornog predmeta. Školska godina je 1991. bila počela 9. rujna, a vjeronauk 21. listopada 1991. godine. Vjeronauk je započeo jednim satom tjedno u svim razredima, od prvog do osmog. Prihvativši usklađeni zahtjev vodstva škole i župe sv. Križa u Sigetu od polovice studenoga 1997. vjeronauk obuhvaća dvosatnu nastavu.

Nastava vjeronauka dobrim se dijelom odvija u suprotnoj smjeni od redovne nastave. Vjeronauk su započeli predavati: Lirija Turtula, od prvog do četvrtog razreda, i Gordana Musa, od petog do osmog razreda. Zbog odlaska na porodijski dopust Gordanu je 16. travnja 1993. zamijenila Zdenka Dončić. Međutim, Zdenka nakon prvog obrazovnog razdoblja šk. god. 1993./94. također odlazi na porodijski dopust i u drugom obrazovnom razdoblju te školske godine na njezino mjesto dolazi Marija Zavacki. Kad su polovicom studenoga šk. god. 1997./98. uvedena dva sata vjeronauka, Lirija Turtula odlazi u svoju matičnu školu "Trnsko", a nastavu vjeronauka u prva četiri razreda preuzima Veronika Galić.

Kako školski vjeronauk ne obuhvaća pripremu za primanje otajstava vjere, sakramente pričesti i potvrde, u župi jedan sat tjedno vjeroučenike pripravlja za prvu pričest s. Angela Mamić, a za potvrdu fra Josip Koren.

1.

Sabrani podaci o broju učenika i polaznika školskog vjeronauka u ovom prikazu prate četiri generacije učenika viših razreda naše škole. Prva je išla u peti razred šk. god. 1991./92., a zaključila je šk. god. 1994./95. i školovanje završava 1997./98.

Ovaj uvid u sabrane podatke prije svega ukazuje na stalnost omjera između ukupnog broja učenika i učenika koji pohađaju vjeronauk u višim razredima naše škole. Vjeronauk je u

višim razredima tih godina pohađalo 64,07% učenika, i to: 59,8% prve generacije, 68,5% druge, 63,7% treće i 64% četvrte. U prvoj generaciji je najniži broj vjeroučenika, što ukazuje na početno nesnalaženje roditelja i samih učenika pred ponudom vjeronauka u školi. Brojčani omjeri o sudjelovanju na vjeronauku kasnijih generacija opravdavaju misao da se je opredjeljenje roditelja i djece relativno brzo ustalilo te ujedno govore da se posljednjih godina nije izmijenio stav stanovništva u Sigetu prema vjeronauku u školi, premda je očit pad ukupnog broja učenika; razloge smanjenja broja učenika valjalo bi utvrditi drugim pokazateljima.

Sveukupni broj učenika u OŠ Većeslava Holjevca, naime, polako se smanjuje posljednjih osam godina. U sve četiri generacije broj učenika u 8. razredu neznatno je manji od broja istih učenika dok su bili u 5. razredu. U usporedbi ukupnog broja učenika i broja učenika na vjeronauku svake od četiri generacije učenika ne vidi se tendencija pada broja vjeroučenika, jer numerički pokazatelji govore o stalnosti broja učenika na vjeronauku. Ipak, tu stalnost broja učenika na vjeronauku u četiri viša razreda osnovne škole osjetno narušavaju podaci o 5. c razredu prve generacije i podaci o 5.b razredu druge generacije. Naime, u 5.c razredu je šk. god. 1991./92. vjeronauk pohađalo 64,7% učenika, a samo 48% učenika istog razreda je išlo na vjeronauk u zaključnom 8.c razredu. U drugom slučaju je razvitak tekao u drugom pravcu, jer je 51,4% učenika 5.b razreda 1992./93. pohađalo vjeronauk, dok je u istom razredu četiri godine kasnije 80% učenika sudjelovalo u vjeronaučnoj nastavi. Sve to govori da su razlozi ovim promjenama u broju učenika i broju vjeroučenika zapravo u promjeni mjesta stanovanja, a ne u odustajanju od vjeronauka ili u njihovom naknadnom uključivanju na vjeronauk u kasnijim razredima.

Statistički podaci također govore da roditelji i vjeroučenici prihvaćaju suvremeni oblik cjelovitog vjeronauka. Potvrđuju to pozitivnim stavom prema vjeronauku u školi s jedne strane, a s druge strane prihvaćanjem vjeronaučne pri-

prave za sakramente prve pričesti i potvrde u župi kao komplementarne vjeronaučne pouke. Osjetno se, naime, ne mijenja broj vjeroučenika u 8. razredu, u završnoj godini osnovnog školovanja, kada vjeroučenici primaju sakrament potvrde. Stoga naznačeni pokazatelji upućuju na zaključak da omjer ukupnog broja polaznika škole i učenika na vjeronauku kroz školovanje spomenutih četiriju generacija učenika odražava zapravo omjer cjelokupne populacije i katoličkog stanovništva u naselju koje želi svoju vjeru prenijeti na najmlađa pokoljenja. Dakle, vjeronauk je jedan od vidova očitovanja broja katoličke populacije u naselju, odnosno broja katolika koji njeguju aktivnu vjersku i kulturnu identifikaciju. Katolici u Hrvatskoj, naime, poslije demokratskih izbora 1990. u Hrvatskoj ne trpe više od vanjskih pritisaka i zapreka kojima su bili izloženi u prethodnom razdoblju kad se je očito smanjio njihov broj među gradskim stanovništvom. Isti brojevi pokazatelji o prihvaćanju vjeronauka u školi također svjedoče da je katolička populacija u Sigetu prihvatila vjeronauk u školi s povjerenjem i smatra otvaranje škole vjeronauku prikladnom pomoći u ostvarivanju vlastitog roditeljskog prava na vjerski odgoj svoje djece i opravdanom posljedicom društvenih promjena u Hrvatskoj.

2.

Vjeronauk je, naime, nakon višedesetljetne odsutnosti ponovno uveden u školu, i to kao izravni znak demokratskih promjena koje poštuju trinaestoljetnu ulogu Katoličke crkve u hrvatskom narodu i činjenicu da je kršćanski nazor na svijet životni izbor najvećeg dijela građana Hrvatske. Voljom građana Crkva je tako ponovno stekla mogućnost da unosi evanđelje u školu i sudjeluje u oblikovanju mladih pokoljenja. Njezina zadaća u školi jest osobita: "prvotno spasenje čovjeka, zatim humanizacija međuljudskih odnosa".¹ Stoga je vjeronauk u shvaćanju Crkve "obrazovno-odgojni predmet, a ne samo odgojni".² Kršćanski, naime, pristup čovjeku ne odvaja obrazovanje od odgoja, već očekuje da se oni međusobno prožimlju i upotpunjuju. Stoga "istinski odgoj i obrazovanje u kršćanskoj vjeri nisu ni u kakvoj međusobnoj suprotnosti, nego se ostvaruju u najdubljoj povezanosti".³

Vjeronauk u razdoblju osnovnoškolskog obrazovanja stoga upoznaje učenike s istinama kršćanske vjere, zasadama kršćanskog morala, kršćanskom kulturom općenito i hrvatskom kršćanskom tradicijom napose. Nastava vodi brigu da to upoznavanje bude postupno i u

skladu s dobi učenika. Slijedeći od Ministarstva prosvjete i školstva odobrene udžbenike i priručnike prenosi kršćanske vjerske istine iz Katekizma Katoličke crkve. Nastava upoznaje učenike s Biblijom i kršćanskom tradicijom kako je danas prenosi Crkva. Učenicima nudi odrednice kršćanskog morala i njihovo obrazloženje kao sustav vrednota koje nadahnjuju i oblikuju život kršćana. Vjeronauk stoga stavlja u središte čovjeka i njihovu humanizaciju kao najveću vrijednost. Tako vjeronauk pruža učenicima poznavanje istina i odgojni poticaj za razvoj sposobnosti doživljavanja, razvijanja i pronalaženja samoga sebe s ciljem da oblikuju svoje ljudske osobe i njegovu vjerničku vlastitost. Vjeronauk stoga razvija duh ekumenizma upoznavanjem triju glavnih kršćanskih vjeroispovijesti: katoličke, pravoslavne i protestantske, a pruža i poznavanje velikih religija svijeta kao što su: židovstvo, islam, hinduizam, budizam i dr.

Vjeronauk k tome odgaja svijest osobite crkvenosti, koja je utemeljena na vjekovnoj povezanosti Crkve i kulture kod Hrvata, a očituje se u prožetosti hrvatske kulturne baštine kršćanskim vrednotama. Vjeronauku je zadaća buditi povjerenje u te vrednote jer su one i danas u stanju oblikovati odgovorne i zauzete mlade ljude, otvorene duhu demokratičnosti i spremne na zauzetost za opće dobro svih građana Hrvatske. Naravno, vjeronauk tako pridonosi i izgradnji same Crkve njegujući svijest o pozivu sobom svjedočiti kršćansku vjeru. Tako je vjeronauk istodobno znak djelotvornosti Crkve, jer otkriva da je ona životna, uvjerljiva i zauzeta u prenošenju vjere i kršćanskog nazora budućim generacijama.⁴ On pruža svoj osobit obrazovni sadržaj, a odgojno teži življenom kršćanstvu, otvorenom prema budućnosti Crkve u kojoj je svjedočenje bitan element.⁵

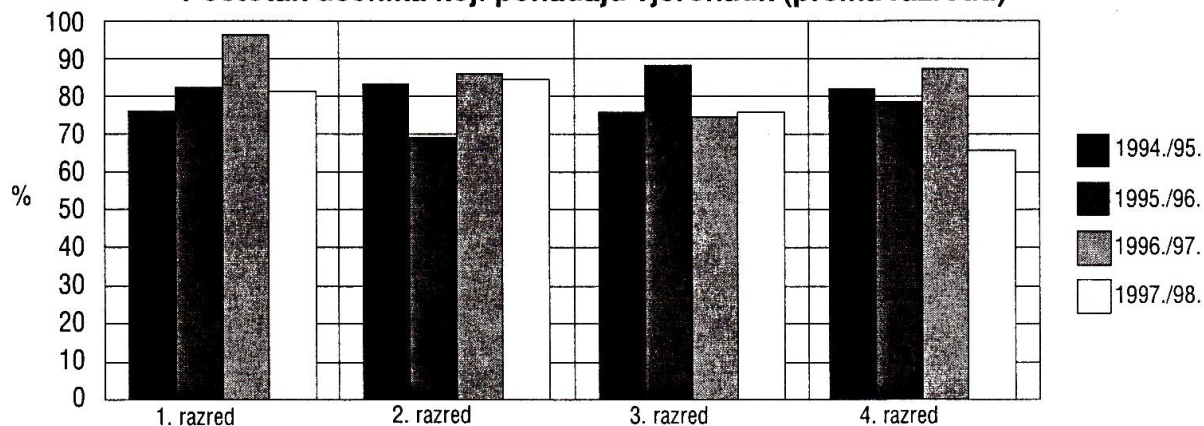
Vjeronauk tako ostvaruje osobitu obrazovnu i odgojnu zadaću u oblikovanju najmlađe generacije našeg narodnog bića u skladu s vjekovnim tradicijama hrvatskog školstva i crkvenog naviještanja. Sudeći po pokazateljima koje pruža statistika, takvu je ulogu vjeronauka u školi prepoznao najveći dio žitelja Sigeta pa su ga prihvatili s povjerenjem i žele ga osigurati svojoj djeci.

- 1 PAPA PAVAO VI, *Evangelii nuntiandi*, 18.
- 2 BISKUPI JUGOSLAVIJE, *Radosno naviještanje evanđelja*, 1983, 24.
- 3 *Isto*, 46.
- 4 J. BALOBAN, *Katolik u Hrvatskoj*, u: "Svesci", god. 1997, broj 1.
- 5 PAPA PAVAO VI., *Evangelii nuntiandi*, 46.

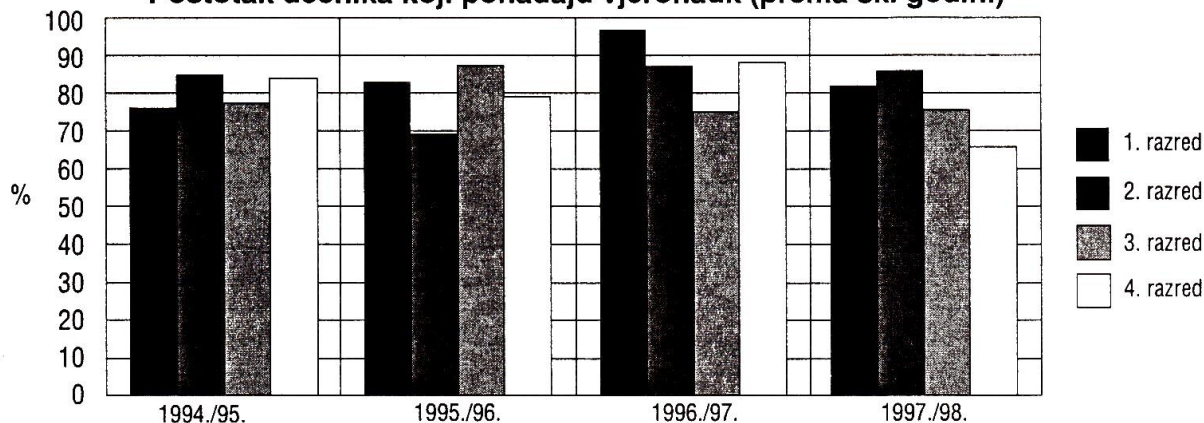
	razred	broj učenika	razred				UKUPNO
			1.	1.	3.	4.	
1994./95.	a	u razredu	30	24	22	24	100
		pohađa vjeronauk	23	23	16	20	82
	b	u razredu	24	25	24	27	100
		pohađa vjeronauk	19	19	18	22	78
	c	u razredu	23	30	24	30	107
		pohađa vjeronauk	17	25	20	26	88
	UKUPNO	broj učenika	77	79	70	81	307
		pohađa vjeronauk	59	67	54	68	248
		%	76,62	84,81	77,14	83,95	80,78
1995./96.	a	u razredu	28	30	26	24	108
		pohađa vjeronauk	20	23	23	18	84
	b	u razredu	23	31	22	21	97
		pohađa vjeronauk	20	17	20	15	72
	c	u razredu	23	23	28	23	97
		pohađa vjeronauk	21	18	24	21	84
	UKUPNO	broj učenika	74	84	76	68	302
		pohađa vjeronauk	61	58	67	54	240
		%	82,43	69,05	88,16	79,41	79,47
1996./97.	a	u razredu	30	25	30	29	114
		pohađa vjeronauk	29	22	21	25	97
	b	u razredu	30	33	21	21	105
		pohađa vjeronauk	29	26	18	19	92
	c	u razredu	30	19	28	29	106
		pohađa vjeronauk	29	19	20	26	94
	UKUPNO	broj učenika	90	77	79	79	325
		pohađa vjeronauk	87	67	59	70	283
		%	96,67	87,01	74,68	88,61	87,08
1997./98.	a	u razredu	27	24	25	27	103
		pohađa vjeronauk	20	24	18	17	79
	b	u razredu	29	27	25	22	103
		pohađa vjeronauk	24	23	20	14	81
	c	u razredu	26	22	25	29	102
		pohađa vjeronauk	23	16	19	21	79
	UKUPNO	broj učenika	82	73	75	78	308
		pohađa vjeronauk	67	63	57	52	239
		%	81,71	86,30	76,00	66,67	77,60
SVEUKUPNO	broj učenika	323	313	300	306	1.242	
	pohađa vjeronauk	274	255	237	244	1.010	
	%	84,83	81,47	79,00	79,74	81,32	

	razred	broj učenika	razred				UKUPNO
			5.	6.	7.	8.	
1991./92.	a	u razredu	37	34	29	32	132
		pohađa vjeronauk	24	20	17	18	79
	b	u razredu	40	33	36	29	138
		pohađa vjeronauk	20	22	12	14	68
	c	u razredu	34	33	33	35	135
		pohađa vjeronauk	22	22	17	26	87
	d	u razredu	0	30	32	31	93
		pohađa vjeronauk	0	22	10	24	56
	UKUPNO	broj učenika	111	130	130	127	498
		pohađa vjeronauk	66	86	56	82	290
%		59,46	66,15	43,08	64,57	58,23	
1992./93.	a	u razredu	35	33	33	28	129
		pohađa vjeronauk	25	22	21	19	87
	b	u razredu	35	35	33	30	133
		pohađa vjeronauk	18	19	20	11	68
	c	u razredu	35	34	34	31	134
		pohađa vjeronauk	28	21	21	31	101
	d	u razredu	0	0	30	28	58
		pohađa vjeronauk	0	0	20	11	31
	UKUPNO	broj učenika	105	102	130	117	454
		pohađa vjeronauk	71	62	82	72	287
%		67,62	60,78	63,08	61,54	63,22	
1993./94.	a	u razredu	31	33	33	32	129
		pohađa vjeronauk	20	21	22	22	85
	b	u razredu	2	33	32	29	96
		pohađa vjeronauk	15	22	16	15	68
	c	u razredu	28	32	32	33	125
		pohađa vjeronauk	21	26	20	19	86
	d	u razredu	0	0	0	28	28
		pohađa vjeronauk	0	0	0	20	20
	UKUPNO	broj učenika	61	98	97	122	378
		pohađa vjeronauk	56	69	58	76	259
%		91,80	70,41	59,79	62,30	68,52	
1994./95.	a	u razredu	33	28	35	32	128
		pohađa vjeronauk	26	20	23	22	91
	b	u razredu	34	23	32	30	119
		pohađa vjeronauk	20	15	22	16	73
	c	u razredu	28	22	30	31	111
		pohađa vjeronauk	15	13	24	15	67
	UKUPNO	broj učenika	95	73	97	93	358
		pohađa vjeronauk	61	48	69	53	231
		%	64,21	65,75	71,13	56,99	64,53
	1995./96.	a	u razredu	27	32	27	31
pohađa vjeronauk			19	26	18	23	86
b		u razredu	24	31	24	30	109
		pohađa vjeronauk	20	23	14	24	81
c		u razredu	28	30	23	30	111
		pohađa vjeronauk	24	16	16	25	81
UKUPNO		broj učenika	79	93	74	91	337
		pohađa vjeronauk	63	65	48	72	248
		%	79,75	69,89	64,86	79,12	73,59
SVEUKUPNO		u razredu	451	496	528	550	2.025
	pohađa vjeronauk	317	330	313	355	1.315	
	%	70,29	66,53	59,28	64,55	64,94	

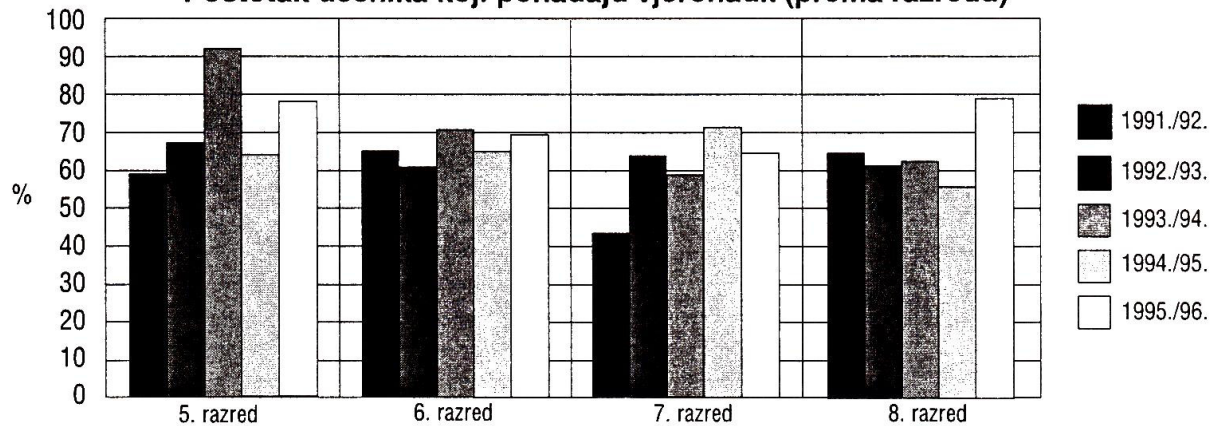
Postotak učenika koji pohađaju vjeronauk (prema razredu)

Postotak učenika koji pohađaju vjeronauk (prema šk. godini)

Postotak učenika koji pohađaju vjeronauk (prema razredu)

Postotak učenika koji pohađaju vjeronauk (prema šk. godini)

